

Psychologia osób w podeszłym wieku
Psychology of aging

Program studiów dla przedmiotu obowiązujący od cyklu kształcenia	2024/2025
Kierunek studiów	Psychologia
Rok i semestr studiów	Rok I/ Semestr I
Poziom kształcenia	Studia II stopnia
Profil kształcenia na kierunku	Ogólnoakademicki
Moduł kształcenia dla przedmiotu	Specjalnościowy
Nazwa specjalizacji (jeśli przedmiot specjalizacyjny)	Neuropsychologia kliniczna
Status przedmiotu	Do wyboru

Forma zajęć	Liczba godzin		ECTS	Forma zaliczenia	Waga
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne			
Wykład	30	16	4	Egzamin	100%
Razem za zajęcia dydaktyczne	30	16			
Praca własna studenta	45	59			
Ogółem	100	100			

Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Zapoznanie studentów w pogłębionym stopniu z ludzkim rozwojem psychospołecznym w okresie późnej dorosłości oraz współczesnymi perspektywami psychologii pozytywnej na starzenie się.
2.	Wyposażenie studentów w wiedzę na temat czynników ryzyka, wyzwań rozwojowych i typowych problemów psychospołecznych doświadczanych przez osoby w okresie późnej dorosłości.
3.	Przedstawienie studentom współczesnych teoretycznych konceptualizacji charakterystycznych dla okresu późnej dorosłości zjawisk i procesów powiązanych z generatywnością i mądrością (<i>wisdom</i>).

Efekty uczenia się

WIEDZA			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student zna i rozumie)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1	Student zna i rozumie psychospołeczną charakterystykę normatywnego i patologicznego przebiegu procesów starzenia się.	PS2_WG05_Mgr PS2_WG06_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte.
W2	Student zna i rozumie typowe i charakterystyczne problemy zdrowotne, emocjonalne, poznawcze i społeczne doświadczane przez osoby w okresie późnej dorosłości oraz możliwości ich kompensacji.	PS2_WG05_Mgr PS2_WG06_Mgr PS2_WG11_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, otwarte (z zakresu interpretacji, konceptualizacji przypadku).
W3	Student zna i rozumie cele rozwojowe etapu późnej dorosłości oraz determinanty i charakterystyki zjawiska generatywności.	PS2_WG06_Mgr PS2_WG07_Mgr PS2_WK01_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte.

UMIĘJĘTNOŚCI			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student potrafi)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1	Student potrafi wskazać na obszary trudności i deficytów oraz zasobów, kompetencji i potencjału osób starszych w zróżnicowanych kontekstach.	PS2_UW01_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, otwarte (z zakresu konceptualizacji przypadku).
U2	Student potrafi wskazać, opisać i dobrać w kontekście indywidualnego przypadku adekwatne metody wsparcia społecznego, psychologicznego i psychoterapii osób w okresie późnej dorosłości.	PS2_UW01_Mgr PS2_UW06_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, otwarte (z zakresu konceptualizacji przypadku).
U3	Student potrafi wykorzystać wiedzę psychologiczną i dane empiryczne z zakresu psychologii osób w podeszłym wieku do rozwoju kompleksowej, holistycznej perspektywy na zjawisko starzenia się.	PS2_UU01_Mgr	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu konceptualizacji przypadku).
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student jest gotów do)	Odniesienie do efektów	Metody weryfikacji efektów uczenia się

		kierunkowych	
K1	Student jest gotów do oparcia praktyki naukowej i psychologicznej w kontekstach związanych z osobami w podeszłym wieku na podstawach uznanej, trafnej nauki.	PS2_KO01_Mgr PS2_KO02_Mgr	Aktywność w trakcie zajęć (dyskusja, pytania i odpowiedzi).
K2	Student jest gotów do przeciwdziałania dyskryminacji i wykluczeniu osób starszych w ramach zróżnicowanych kontekstów działalności profesjonalnej.	PS2_KO05_Mgr	Aktywność w trakcie zajęć (dyskusja, pytania i odpowiedzi).
K3	Student jest gotów do krytycznej analizy własnych przekonań i uprzedzeń względem osób starszych na podstawie wiedzy naukowej i danych empirycznych.	PS2_KR03_Mgr	Aktywność w trakcie zajęć (dyskusja, pytania i odpowiedzi).

Treści kształcenia

L.p.	Treść kształcenia (tematyka zajęć)	Liczba godzin	
		Wykład	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Definicja starzenia się i starości – perspektywa biologiczna, psychologiczna, społeczno-kulturowa. Periodyzacja okresu starości z punktu widzenia badań naukowych. Dane demograficzne dotyczące starzenia się.	3	1
2.	Starzenie się normatywne - zmiany fizjologiczne związane z wiekiem w zakresie narządów i układów ciała, zmiany psychologiczne w zakresie funkcjonowania psychospołecznego: osobowość, inteligencja, relacje interpersonalne, aktywność.	3	1
3.	Zaburzenia i problemy w okresie starzenia się – kryzysy i wyzwania rozwojowe osób starszych, pomyślna i zaburzona adaptacja. Wpływ chorób na funkcjonowanie, charakterystyczne manifestacje zaburzeń psychicznych wśród osób starszych.	3	2
4.	Zmiany poznawcze w procesie starzenia się – pogłębiona analiza. Myślenie, podejmowanie decyzji, język i postawy osób starszych. Spektrum osłabienia zdolności poznawczych – od łagodnych zaburzeń poznawczych (MCI) do zespołów otępiennych. Diagnostyka różnicowa, możliwości prewencji i profilaktyki.	3	2
5.	Pozytywna perspektywa na starość I – psychologiczne koncepcje generatywności i transcendencji w okresie późnej dorosłości. Zmiana perspektywy wobec czasu i życia – teoria selekcji socjoemocjonalnej. Mądrość w ujęciu psychologicznym.	3	2
6.	Pozytywna perspektywa na starość II – czynniki ochronne i korelaty dobrego funkcjonowania w późnej dorosłości. Aktywność fizyczna, aktywność poznawcza. Pomyślna adaptacja do przejścia na emeryturę – przegląd dostępnych badań empirycznych.	3	2
7.	Pozytywna perspektywa na starość III – starość w ujęciu psychologii narracyjnej. Tożsamość osób starszych i psychologiczna narracja własnego życia. Znaczenie dla funkcjonowania, metody pomiaru/badania i możliwości wsparcia psychologicznego.	3	2
8.	Wsparcie osób starzejących się. Cele i konteksty pracy terapeutycznej. Programy aktywizacji społecznej – wyniki badań empirycznych, możliwości aktywizacji w kontekście polskim.	3	1
9.	Śmierć i umieranie. Współczesne postawy i oczekiwania względem umierania – przegląd badań empirycznych. Lęk przed śmiercią – analiza fenomenu w okresie późnej dorosłości. Religijność/duchowość jako zmienna psychologiczna. Żaloba w kontekście umierania – współczesne perspektywy teoretyczne.	3	2
10.	Współczesne kierunki rozwoju psychologii starzenia się: badania dynamiki zmian osobowości i zadowolenia z życia; wpływ aktywności fizycznej na zdrowie neuropsychologiczne, badania dynamiki relacji małżeńskich seniorów, badania predyktorów długowieczności.	3	1
Razem		30	16

Metody kształcenia

Forma zajęć	Metody kształcenia
Wykład	Wykład informacyjny z prezentacją multimedialną, analiza przypadków i przykładów, dyskusja, debata.

Warunki zaliczenia

Sposób zaliczenia	Wagi (%)
	Wykład
Egzamin pisemny	100
Razem	100%

Rozliczenie pracy własnej studenta

L.p.	Czynności w ramach pracy własnej	Szacowana liczba godzin	
		Studia	Studia

		stacjonarne	niestacjonarne
1.	Lektura obowiązkowa	25	39
2.	Przygotowanie do egzaminu	20	20
	Razem	45	59

Literatura obowiązkowa

1.	Małyńska, A. (2017). <i>Starość: jej potencjał, trudny i wyzwania</i> . Centrum Badań Społecznych UWM.
2.	Gaviano, L., Pili, R., Petretto, A. D., Berti, R., Carrogu, G. P., Pinna, M., & Petretto, D. R. (2024). Reconsidering “Aging Well” According to Multiple Definitions: A Multidimensional Approach to Clinical Psychology of Aging. <i>Geriatrics</i> , 9(5), 120.
3.	Salthouse, T. A. (2019). Trajectories of normal cognitive aging. <i>Psychology and aging</i> , 34(1), 17.

Literatura uzupełniająca

1.	Lamont, R. A., Swift, H. J., & Abrams, D. (2015). A review and meta-analysis of age-based stereotype threat: negative stereotypes, not facts, do the damage. <i>Psychology and aging</i> , 30(1), 180.
2.	Steuden, S., Brudek, P., & Florczyk, Ł. (2016). Mądrość jako efekt pozytywnego starzenia się. Perspektywa psychologiczna. <i>Forum Teologiczne</i> (Vol. 17, pp. 73-87). Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.
3.	Kosiol, M. (2015). Psychologiczne aspekty pomyślnego starzenia się. <i>Exlibris Social Gerontology Journal</i> , 9(1), 3764-3764.

Inne materiały dydaktyczne

1.	Castel, A. D. (2019). <i>Better with age. The psychology of successful aging</i> . Oxford University Press
2.	Steuden, S. (2015). <i>Poradnictwo psychologiczne dla osób w okresie późnej dorosłości</i> . PWN.
3.	